

Znak: WZPS-3.431.3.9.2023.AK
Szczecin, 28 lipca 2025 r.

Pan

Sebastian Snop

Dyrektor

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 22 pkt 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.) zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 27 - 29 września 2023 r. kontrolę kompleksową w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Policach. Czynności kontrolne prowadzone były w siedzibie jednostki kontrolowanej, przy ul. Szkolnej 2 w Policach. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli. Zakres kontroli obejmował realizację zadań powiatu wynikających z art. 19, 20 i art. 112 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, strukturę organizacyjną jednostki oraz kwalifikacje zawodowe pracowników.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 23 lipca 2025 r., pomimo nieuwzględnienia wniesionego przez Pana zastrzeżenia, przedstawiam wystąpienie pokontrolne.

Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami ¹.

¹ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach działa w oparciu o Statut oraz Regulamin Organizacyjny. W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 stycznia 2022 r. do zakończenia kontroli funkcję Dyrektora Centrum sprawowała Pani Beata Karlińska, powołana na stanowisko z dniem 1 czerwca 2003 r. Dyrektor PCPR posiadała odpowiednie, wymagane przepisami ustawy o pomocy społecznej kwalifikacje na zajmowanym stanowisku.

Ustalono, że na dzień kontroli, cztery osoby zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego nie spełniały wymogów ustawowych dotyczących wykształcenia, o których mowa w art. 116 ust. 1 i art. 156 oraz w oraz ustawy o pomocy społecznej. Pracownicy PCPR w Policach, których kwalifikacje zostały podważane w trakcie kontroli, ukończyli wyższe studia magisterskie na kierunku nauki o rodzinie. Przedstawione kontrolerom dyplomy nie wykazywały ukończonej specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego. Dyrektor Centrum, we wniesionych zastrzeżeniach do protokołu, argumentował, że jedna osoba była zatrudniona w poprzednim zakładzie pracy na stanowisku pracownika socjalnego w okresie między 1 sierpnia 2001 r., a 4 października 2008 r. i dlatego, zgodnie z art. 156 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, uzyskała uprawnienia do wykonywania zawodu w oparciu o zasadę praw nabytych.

Po analizie wniesionych zastrzeżeń utrzymane zostały dotychczasowe ustalenia, zgodnie z którymi, pracownicy socjalni nie posiadali wymaganych przepisami prawa kwalifikacji dotyczących wykształcenia, ponieważ nigdy samo ukończenie studiów na kierunku nauki o rodzinie (bez specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego), nie uprawniało do wykonania tego zawodu. Ponadto, jeżeli pracownik nie posiadał wymaganych kwalifikacji w chwili zatrudnienia, nie nabywał uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego z mocy samego faktu zatrudnienia. W przypadku braku wymaganych kwalifikacji nie można zastosować zasady praw nabytych - konieczne jest spełnienie ówczesnych wymogów ustawowych uprawniających do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. W związku z powyższym nie uwzględniono w tym zakresie zastrzeżenia Dyrektora PCPR w Policach wniesionego do ustaleń zawartych w treści protokołu.

Należy zaznaczyć, że pracownicy socjalni zatrudnieni w PCPR w Policach, których kwalifikacje zostały podważone w trakcie kontroli, w zakresie obowiązków mieli wskazane m.in. przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych,

świadczenie pracy socjalnej w środowisku, a jeden z pracowników koordynował i nadzorował pracę aspirantów pracy socjalnej.

Centrum posiadało wewnętrzne regulacje w zakresie przepisów kancelaryjnych i archiwalnych wprowadzone zarządzeniem Dyrektora. Nie stwierdzono nieprawidłowości w organizowaniu systemu przyjmowania i rozpatrywania skarg. Siedziba Centrum była dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W kontrolowanym okresie obowiązywała Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017 – 2024 przyjęta uchwałą nr XXVII/237/17 Rady Powiatu w Policach z dnia 31 marca 2017 r. Zgodnie z art. 19 ust.1 ustawy o pomocy społecznej do zadań powiatu należy, cyt.: „Opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”. W Strategii Powiatu brakowało uwzględnienia programów pomocy społecznej, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, wspierających osoby niepełnosprawne i inne. Pouczono Dyrektora Centrum o konieczności zawierania powyższych zapisów w dokumentacji strategicznej Powiatu. Strategia była poddana monitoringowi.

Poradnictwo specjalistyczne w Powiecie Polickim było realizowane przez Punkt Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej będącego w strukturze PCPR w Policach. Wsparcie realizowane było w zakresie pomocy: prawnika, psychologa, w ramach poradnictwa rodzinnego (pomoc interwencji kryzysowych i terapeutycznej) oraz udzielana przez pracowników socjalnych.

Centrum realizowało zadania z zakresu pomocy społecznej poprzez przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej.

W kontrolowanym okresie PCPR przyznało pomoc pieniężną na usamodzielnienie się osobie, która opuściła młodzieżowy ośrodek wychowawczy oraz pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej przyznawanej osobom wymienionym w art 19 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto w 2022 r. PCPR w Policach przyznawał pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki.

Na dzień kontroli na terenie Powiatu Polickiego nie funkcjonował ponadgminny Dom Pomocy Społecznej. Funkcjonowały mieszkania chronione jako jedna z form wsparcia

udzielana usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej. Jedno mieszkanie typu treningowego znajdowało się w Policach, drugie w Tanowie. Ponadto na terenie Powiatu funkcjonowały mieszkania chronione w ramach projektu „Dorosłość, Samodzielność, Rodzina.” W ramach tego projektu utworzono 8 miejsc świadczenia wspierania rodziny i pieczy zastępczej w mieszkaniu chronionym - treningowym.

W okresie kontroli obowiązywała uchwała Rady Powiatu w Policach nr XXXV/283/2017 z dnia 24 listopada 2017 roku w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym zmieniona uchwałą LI/332/2023 Rady Powiatu w Policach z dnia 28 lutego 2023 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych. Ponadto obowiązywał Regulamin funkcjonowania mieszkań chronionych prowadzonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach wprowadzony zarządzeniem nr 48/2015 z dnia 20 listopada 2015 r. Dyrektora PCPR w Policach, a następnie zamieniony zarządzeniem Dyrektora PCPR w Policach nr 02/2023 z dnia 1 lutego 2023 r. Poinformowano Dyrektora Centrum, że powyższe dokumenty powinny zostać zmienione w związku z wejściem w życie 1 listopada 2023 r. znowelizowanych przepisów ustawy o pomocy społecznej w zakresie obejmującym m.in. mieszkania treningowe lub wspomagane wprowadzone w miejsce dotychczasowej pomocy w formie mieszkań chronionych. Wobec powyższego odstąpiono od oceny badanego obszaru.

W kontrolowanym okresie na terenie Powiatu Polickiego funkcjonowały ośrodki wsparcia: Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży w Karwowie, który działa na podstawie umowy zawartej pomiędzy Powiatem Polickim, a Zgromadzeniem Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego w Niegowie; Dom dla Samotnych Matek z Dziećmi prowadzony przez MONAR-MARKOT w Policach – (dom funkcjonował do końca 2022 r.) oraz Dzienny Dom Senior-Wigor w Policach prowadzony przez Szczecińskie Stowarzyszenie „Złoty Wiek” ze Szczecina działający na podstawie umowy z Powiatem Polickim.

W okresie kontroli obowiązywały uchwały regulujące zasady ponoszenia odpłatności w ww. ośrodkach wsparcia - uchwała nr VII/45/2007 Rady Powiatu w Policach z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w powiatowym ośrodku wsparcia – domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz uchwała nr XIII/95/2019 Rady Powiatu w Policach z dnia 22 listopada

2019 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia Dziennym Domu Senior + w Policach. W uchwale w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia - Dziennym Domu Senior + w Policach stwierdzono, że nieprawidłowo określono procent odpłatności ponoszonej przez osobę kierowaną (samotnie gospodarującą lub w odniesieniu do osób w rodzinie). W § 4 w tabeli nieprawidłowo określono przedziały dochodowe: np. „powyżej 101% – do 150%” (powinno być „powyżej 100% do 150%”), „powyżej 151% – do 200%”, (powinno być „powyżej 150% do 200%”), „powyżej 201% – do 250%”, (powinno być „powyżej 200% do 250%”) itd. Zapis ten nie pozwala na ustalanie odpłatności dla osób, które posiadają dochód w wysokości, np. 150,5%, 200,5%, etc., kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. Ponadto aktualny zapis procentowej odpłatności nie jest określony jednoznacznie i pozostawia dowolność w zakresie ustalenia odpłatności ponoszonej przez osobę kierowaną do ośrodka wsparcia np. pomiędzy 5%, a 7%, pomiędzy 10%, a 12% itd.

Powiat Policki w strukturach PCPR posiadał Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Zadania te realizował dział Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej. OIK koordynował działania związane z interwencją kryzysową, kierował zainteresowanych do odpowiednich placówek, udzielał specjalistycznego wsparcia osobom w kryzysie. Realizowana była pomoc psychologiczna, rodzinna i prawna oraz pomoc poprzez interwenty kryzysowych. W strukturach Centrum działał hostel, który zapewniał miejsca noclegowe do trzech miesięcy dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Ponadto Centrum prowadziło całonocny telefon interwencji kryzysowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach prowadziło szkolenia i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej oraz doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu Powiatu. Liczba prowadzonych szkoleń z obszaru pomocy społecznej dla kadr pomocy społecznej była jednak niewielka. PCPR w Policach w 2022 r. nie prowadził doradztwa metodycznego dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu Powiatu, a w 2023 r. w kontrolowanym okresie udokumentował ich niewiele. Prowadzone działania w powyższym zakresie zostały opisane na str. 14 - 15 protokołu kontroli.

Sprawozdania przekazywane Wojewodzie Zachodniopomorskiemu za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej przesyłane były terminowo. W wyniku analizy sprawozdania rocznego MRiPS-03 za 2022 r. i MRiPS-03 za I-VI 2023 r. ustalono, że w powyższych sprawozdaniach z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach PCPR w Policach nie wykazał udzielonych świadczeń w ramach pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub przebywają na terytorium RP na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy. Pouczono Dyrektora PCPR w Policach o konieczności rzetelnego wypełniania przekazywanych w ramach sprawozdawczości danych.

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022 i 2023 została przekazana Radzie Powiatu Polickiego oraz Sejmikowi Województwa Zachodniopomorskiego w ustawowych terminach. Sprawozdanie z działalności PCPR w Policach przedłożone Radzie Powiatu zawierało informacje o zrealizowanych zadaniach oraz wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Starosta Policki przy pomocy Centrum sprawuje nadzór nad Domem dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w Karwowie. Kontrole w tym ośrodku wsparcia przeprowadzane były co najmniej raz w roku. Ponadto w 2022 r. przeprowadzono kontrolę w Domu dla Samotnych Matek z Dziećmi MONAR-MARKOT w Policach.

Ustalono, że PCPR w Policach udzielał zainteresowanym informacje o prawach i uprawnieniach zgodnie z art. 19 pkt 13 ustawy o pomocy społecznej.

Na terenie Powiatu Polickiego funkcjonował Klub Samopomocy prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Harmonii Społecznej w Policach. Na terenie Powiatu działał także Środowiskowy Dom Samopomocy w Policach i Warsztaty Terapii Zajęciowej w Policach prowadzone przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Policach.

W okresie poddanym kontroli PCPR w Policach przyznawało pomoc w ramach programu integracyjnego dla osób, która uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej ochronę uzupełniającą. W kontrolowanych przypadkach Indywidualnych Programów Integracji rodzinne wywiady środowiskowe były przeprowadzane na nieaktualnych formularzach. Pracownik socjalny nie sporządził/wypełnił planu pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny. Ponadto plany pomocy zostały zatwierdzone przez kierownika i opatrzone zapisem, cyt.: „Zgodnie z Indywidualnym Programem Integracji dla osób, które uzyskały ochronę uzupełniającą”, co stanowiło nieprawidłowość,

bowiem w pierwszej kolejności sporządza się rodzinny wywiad środowiskowy, na podstawie którego sporządza się IPI. Ponadto zespół inspektorów zwrócił uwagę na zapis znajdujący się w uzasadnieniu decyzji dotyczących akceptacji IPI – IPI jest akceptowane przez Wojewodę Zachodniopomorskiego, a nie przez Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki, jak wskazano w uzasadnieniach powyższych decyzji. Pouczono Dyrektora o konieczności wyeliminowania powyższych nieprawidłowości w prowadzonych postępowaniach administracyjnych.

W aktach spraw znajdowały się podpisane listy spotkań indywidualnych z danym uczestnikiem IPI. Brakowało notatek służbowych dotyczących oceny postępów w procesie integracji, o których mowa w § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 7 kwietnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom (Dz. U. z 2019 r. poz. 1946).

W kontrolowanych przypadkach w decyzjach przyznających pomoc wydawanych przez PCPR stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. w decyzjach nie wskazano Starosty Polickiego jako organu wydającego decyzje, tylko Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, które jest jednostką organizacyjną wykonującą zadania pomocy społecznej w powiecie,
2. brakowało informacji na jakiej podstawie wydana została decyzja administracyjna, tj. nie wskazano upoważnienia Starosty Polickiego na mocy, którego decyzje zostały wydane przez Dyrektora PCPR w Policach, w oparciu o art. 112 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej,
3. w decyzjach nie oznaczono jednoznacznie strony postępowania zgodnie z art. 107 §1 pkt. 3 Kodeksu postępowania administracyjnego,
4. w pouczeniu decyzji brakowało odniesienia do art. 127a k.p.a. dotyczącego pouczenia strony o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania.

Pouczono Dyrektora o konieczności wyeliminowania powyższych nieprawidłowości w wydawanych decyzjach administracyjnych zgodnie z instruktażem udzielonym w trakcie kontroli.

Poprzednia kontrola kompleksowa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Policach w zakresie realizacji zadań określonych w art. 19, art. 20 i art. 112 ustawy o pomocy społecznej przeprowadzona była w dniach 1 - 2 marca 2018 r. Działalność jednostki oceniono pozytywnie i nie wydano zaleceń pokontrolnych.

Za stwierdzone w niniejszym protokole nieprawidłowości odpowiedzialna była Pani Beata Karlińska, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach w okresie objętym kontrolą. Nieprawidłowości wynikały z niewystarczającego nadzoru Dyrektora Centrum nad wykonywaniem zadań. Ponadto błędy przy realizacji niektórych zadań mogły być związane z nieposiadaniem odpowiednich kwalifikacji przez pracowników socjalnych prowadzących sprawy. Skutkowało to niespełnieniem wymogów określonych przepisami prawa i pojawiającymi się błędami w decyzjach oraz w dokumentacji Centrum.

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam:

jako zalecenia zwykłe:

w obszarze regulacji prawnych Powiatu

1. Podjąć działania zmierzające do prawidłowego określenia przedziałów dochodowych w uchwale Rady Powiatu w Policach w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia - Dziennym Domu Senior + w Policach,

w obszarze planowania i realizacji zadań

1. Zwiększyć ilość prowadzonych szkoleń i możliwości doskonalenia zawodowego dla kadr pomocy społecznej z terenu Powiatu Polickiego zgodnie z art. 19 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej,
2. Zwiększyć dostęp do doradztwa metodycznego dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu Powiatu Polickiego wynikającego z zapisu art. 19 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej,

w obszarze dokumentacji PCPR

1. Dokumentować postępy cudzoziemca w procesie integracji w ramach realizowanego przez niego indywidualnego programu integracji w formie notatek służbowych, zgodnie z § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 7 kwietnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom,

jako zalecenia znaczące:

w obszarze zatrudnienia

1. Zatrudniać pracowników socjalnych mających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, spełniających warunki, o których mowa w art. 116 ust. 1 i art. 156 ustawy o pomocy społecznej,

w obszarze realizacji zadań

1. Zapewnić, by zadania należące do ustawowych zadań pracownika socjalnego zgodnie z art. 119 ustawy o pomocy społecznej były realizowane przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

z up. Wojewody Zachodniopomorskiego

Dawid Krystek

II Wicewojewoda Zachodniopomorski

– właściwy podpis na oryginale –

Do wiadomości:

Pan Shivan Fate

Starosta Policki